

Силабус навчальної дисципліни

Бюджетна система

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кафедра фінансово-економічних дисциплін

Рік навчання: II, Семестр: IV

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: згідно графіку

Кількість кредитів: 4,0

Загальний обсяг годин -120 (аудиторних – 85, самостійна робота – 35)

Підсумковий контроль: залік

Мова викладання: українська

Викладач Лимар Олена Федорівна

Контактна інформація alenka66@gmail.com, +380974945724

Опис дисципліни

Дисципліна «Бюджетна система» є дисципліною **вибіркової компоненти** навчального плану, циклу **професійної підготовки**, яка спрямована на формування у студентів знань щодо засад побудови бюджетної системи, сутності бюджетних відносин та їх впливу на суспільство, видів, методів і джерел формування доходів державного та місцевих бюджетів та здійснення видатків з державного і місцевих бюджетів, фінансування та кредитування бюджету, оцінювання результатів впливу бюджету на соціально-економічний розвиток держави. Студенти отримують практичні навички з побудови моделей фінансових відносин, аналізу бюджетних відносин та виявлення їх недоліків, застосування методики бюджетної роботи та проведення розрахунків показників бюджету, формування доходів бюджетів, оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави, виявлення факторів впливу на бюджетний дефіцит, аналізу можливостей і необхідності залучення зовнішніх ресурсів, побудови моделі повернення державного боргу.

Структура дисципліни

Години (лек./пр.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Економічний зміст бюджету та його роль у розвитку суспільства	знати сутність, функції та призначення бюджету, місце та роль бюджету в фінансовій системі, види бюджетів та їх характеристика, поняття бюджету як об'єктивної економічної категорії та його ознаки вплив бюджету на соціально-економічні процеси, фактори впливу на бюджет, бюджетна політика та основні її завдання на сучасному етапі.	Тести, ситуаційні завдання

4/2	2. Бюджет як основний фінансовий план держави	знати організацію бюджетного прогнозування та його методи, основні етапи розробки проекту бюджету держави, функції та повноваження органів державної влади від Верховної Ради України до місцевих органів самоврядування в процесі управління бюджетом.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	знати бюджетний дефіцит як економічну категорію, сутність бюджетного дефіциту, причини бюджетного дефіциту та джерела його покриття, види бюджетного дефіциту, шляхи подолання дефіциту бюджету, характеристику бюджетного дефіциту на місцевому рівні, зв'язок державного боргу та бюджетного дефіциту, наслідки дефіциту бюджету.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України	знати сутність бюджетної системи та бюджетного устрою, принципи побудови бюджетної системи України, загальний та спеціальний фонди бюджету, характеристику та структуру бюджетної системи України та етапи її встановлення, правові та організаційні основи бюджетної системи.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	знати сутність міжбюджетних відносин, міжбюджетних трансфертів, визначення фінансового нормативу бюджетної забезпеченості, розподіл доходів і видатків між окремими бюджетами, бюджетне регулювання та його види, інструменти бюджетного регулювання, розподіл міжбюджетних трансфертів, порядок перерахування дотацій, субсидій та субвенцій з державного бюджету місцевим, формули розподілу міжбюджетних трансфертів, надання освітньої субвенції, медичної субвенції та інші видів субвенцій, дотації вирівнювання місцевим бюджетам, бюджетні субсидії.	Тести, ситуаційні завдання
4/4	6. Система доходів бюджету	знати економічна сутність доходів державного бюджету України, бюджетну класифікацію доходів, розпис доходів Державного бюджету України, методи та джерела формування доходів бюджету, організацію планування доходної частини бюджету та принципи її здійснення, застосування програмно-цільового методу бюджетного планування.	Тести, ситуаційні завдання
4/6	7. Система видатків бюджету	знати види та принципи фінансування з бюджету, бюджетну класифікацію видатків, планування видатків державного бюджету України, гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні, форми бюджетного фінансування: бюджетні інвестиції, бюджетні кредити, кошторисне фінансування, державні трансферти.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	8. Основи фінансування бюджетної сфери в Україні	знати бюджетне фінансування, систему бюджетного фінансування: відомчу та програмно-цільову, форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджетні кредити, державні трансферти, методи бюджетного фінансування, кошторис бюджетної установи його форма і зміст, порядок складання і затвердження та виконання кошторису бюджетної установи, нормування видатків в Україні, види норм видатків та нормативів, порядок їх встановлення.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	9. Видатки держави на економічну	знати групи витрат на розвиток економіки, джерела фінансової підтримки економіки, види та форми фінансової підтримки економіки держави і підприємств,	Тести, ситуаційні завдання

	діяльність держави та науку	основні критерії відбору підприємств для надання фінансової підтримки, органи, що приймають рішення для надання фінансової підтримки економіки та окремих підприємств, характеристика видатків на економіку країни, державна система наукових та науково – технічних програм, пріоритетні напрями науки, органи, що визначають пріоритетні напрями розвитку науки,	
4/2	10. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	знати систему видатків на соціальний захист населення, групи витрат на соціальний захист населення та соціальну сферу, державні соціальні стандарти і нормативи, характеристику державної допомоги сім'ям із дітьми, види державної допомоги сім'ям із дітьми, державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, порядок індексації грошових доходів населення, фінансування соціально – культурних закладів і установ, фінансове забезпечення і фінансування розвитку освіти і культури, фінансування закладів соціального забезпечення.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	11. Видатки бюджету на оборону та управління	знати визначення оборонних видатків, групи видатків на оборону, класифікацію видатків бюджету на оборону, планування видатків на національну оборону та управління, видатки на правоохоронну діяльність і безпеку держави, їх характеристику, видатки на державне управління та судову владу, планування видатків на державне управління та судову владу, видатки держави на міжнародну діяльність.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	12. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	знати економічну сутність державного боргу, управління державним боргом та його обслуговування, боргове навантаження в Україні, показники боргового навантаження України, склад внутрішнього та зовнішнього боргу, методи управління державним боргом, причини створення і збільшення державного боргу, джерела покриття державного боргу.	Тести, ситуаційні завдання
4/4	13. Касове виконання бюджету і державний фінансовий контроль	знати організацію роботи з касового виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками, сутність та призначення фінансового контролю, його види, форми та методи, організацію фінансового контролю у системі казначейства, його етапи здійснення; порядок здійснення внутрішнього аудиту.	Тести, ситуаційні завдання

Список використаних джерел

Основна література

1. Бюджетна система в таблицях і схемах : навч. посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Сташишин А.В., Шушкова Ю.В.]. – Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с.
2. Бюджетна система у схемах і таблицях: навчальний посібник для студ. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Лободіна З. М., Сидор І. П., Дем'янюк А. В.; за ред. канд. екон. наук, доц. З. М. Лободіної. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 280 с
3. Бюджетна система: навч посібник / Д.І. Дема, Н.М. Фещенко, І.А. Шубенко; за заг. ред. Д.І. Деми. – Житомир: Житомирський національний агроекологічний університет, 2014. – 500 с.
4. Бюджетна система: навч. посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
5. Бюджетна система: навч. посібник /Н.І. Климаш, К.В. Багацька, Н.І. Дем'яненко та ін. за заг. ред. Т.А. Говорушко. – Львів «Магнолія 2006», 2014. – 296 с.

6. Бюджетна система: навч. посіб. / Т.Я.Андрейків, В. В. Оліярник.– Львів: Вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2017. – 288 с.
7. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.
8. Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України від 13.08.2010., № 59. [Електронний ресурс] – Режим доступу до кодексу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
9. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. – 272 с
10. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навч. посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». – К., 2017. –184 с.

Додаткова література

11. Бюджетна система: тенденції розвитку https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/2019-07-08-budget_book.pdf
12. Бюджетний менеджмент: навч. посіб./І.М. Титарчук, Ю.В. Негода – К.: НУБіП України, 2018. – 312 с.
13. Податковий кодекс України. // Офіційний вісник України від 10.12.2010 р., № 92 [Електронний ресурс] – Режим доступу до кодексу:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Інформаційні ресурси

14. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
15. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. – Режим доступу:<http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
16. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
17. Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>.
18. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>.
19. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
20. Офіційний веб-сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/index>.
21. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

Політика оцінювання

Робота на лекційних заняттях (присутність, ведення конспекту, участь в усному опитуванні) не оцінюється. Робота на практичних заняттях (усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, участь у навчальній дискусії, доповідь з презентацією) максимальна оцінка 4 бали. Модульна контрольна робота максимальна оцінка 10 балів. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 1 бал). Перездача модульних контрольних робіт відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин.

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних її видів: підготовка до аудиторних занять (лекцій та практичних занять); вивчення законодавчих та нормативних актів України; завершення розпочатих на практичних заняттях завдань, передбачених робочою програмою курсу; відвідування консультацій (індивідуальних та групових); написання рефератів. Підготовка до лекційного заняття передбачає обов'язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники). Підготовка до практичних занять передбачає обов'язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані.

Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (освітня платформа «Калаборатор»).

Відвідування занять є обов'язковим.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба), навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем та деканом факультету.

Відповідно до Закону України «Про освіту» (Стаття 8) особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Здобувачі освіти мають право на вивчення та перезарахування результатів вивчення окремих тем дисципліни в системі неформальної освіти.

У четвертому семестрі передбачено два змістовних модулі. За перший змістовий модуль студент може набрати максимально **46 балів**, за другий змістовий модуль – **34 бали**, на заліку - **20 балів** (разом за семестр – **100 балів**). Мінімальний допускний бал – **35**.

Поточний контроль та самостійна робота									
Змістовний модуль 1									
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 6	Т 7	Т 7	Мкр 1
4	4	4	4	4	4	4	4	4	10
46									
100									

Поточний контроль та самостійна робота							
Змістовний модуль 2							Залік
Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Мкр 2	
4	4	4	4	4	4	10	
34							20
100							

Оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Розробник силабусу навчальної дисципліни О.Ф. Лимар

Силабус затверджено на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін 31.08.2020 р., протокол № 1.